

Ptujska gospodarska razstava

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razni obrtniki

Cevlarska produktivna zadruga, čevljarji privatniki, sedlarji in tapetniki iz Ptujja in okolice, vrvar, lončar in svečar ter dežnikar so razstavili okusno izdelane predmete svoje obrti, ki so vzbujali zanimanje med gledalci.

Ljudska tehnika

V razstavi sobi ljudske tehnike je bilo nazorno prikazano delo modelarjev, radio-tehnikov, fotoamaterjev, članov avtomotodruštva, kako važno je ljudsko udejstvovanje v razvoju tehnike v socialistični državi, kjer služi tehnika ljudstvu, ne pa poedincem. Člani avtomotodruštva so sestavili in usposobili avtomotor in izdelali konstrukcijo za mali avto, ki bo služil članom za učenje. Kinoprojektor je od časa do časa prikazoval slike z ozkega filmskega traka. Razglasna postaja in ozvočenje razstavnega prostora sta lelo ljudske tehnike in sta od začetka razstave dalje dobro služila svojemu namenu.

Zivilska industrija

Razstavljeni izdelki iz moke, mesa, sladkorja, alkoholne pijače, likerji, jajca, očiščena perutnina, mlečni izdelki so bili tako okusno pripravljani, da so privabili nase vse obiskovalce razstave, ki so se preprčali, da si podjetja v živilski industriji prizadevajo uporabiti vse domače proizvode v okusne in družbi koristne izdelke. Obilnost podjetja za odkup mleka, podjetje Perutnina, mestne pekarnice in ostali razstavljalci so s tem dokazali, da izvršujejo naloge, ki so jim poverjene.

Požarnovarnostna razstava

Naprave in predmeti požarnovarnostne službe so privlačili na razstavo bolj moške gledalce, ki razumejo pomen varnosti družbenih, zadružnih in zasebnih gospodarskih objektov in inventarja.

Umetnost in kultura

V zadnjih dveh razstavnih sobah je bila razstava umetniških slik, knjig, lokalnega tiska »Naše delo« in fotografij. Za razstavo slik niso bile zajete vse slike umetnikov iz Ptujja in začetnikov. Po obiskovalcih je bilo lahko sklepati, da razumevanje za umetniško slikanje še ni prodrlo med široko množico, zato je bilo tudi o slikah premalo objektivne pohvale in kritike, pa naj bi šlo za dela prof. Mežarja, na to Planinca ali druge razstavljalce. Soba z razstavo knjig je poživljala Prešernova slika. Za razstavljene knjige se je zanimala mladina in odrasli, mnogim obiskovalcem pa je tudi razstava lokalnega tiska vsaj deloma razjasnila probleme tiska lokalnih časopisov.

Na razstavnem dvorišču so bili nazorno prikazani primeri državnega in zadružnega vrtnarstva in gozdarstva. Na zahodnem delu razstavnega prostora so bili nameščeni poljedelski stroji državnih in zadružnih posestev. Srednji del razstavnega dvorišča je služil obiskovalcem razstave za oddih in okrepčilo. Dnevno je vladalo za razstavo veliko zanimanje, saj je razstavo obiskalo samo do sredine nad 12.000 ljudi, med temi tudi predstavniki oblasti in Partije iz bratske republike Hrvaške, ki so se o organizaciji razstave poveljno izražali in izrekli priznanje delovnim kolektivom ptujskega okraja.

Začasna preureditev šolske zgradbe Mladike v Ptujju v razstavni prostor in uporaba šolskega dvorišča za razstavo

Iziranje saboterjev in špekulantov z gospodarskih položajev v Šalovcih

Šalovci, oktobra 1949

Praktično izvajanje ustavnega načela glede zasebne lastnine, da se sme omejiti in razlastiti, če to zahteva splošna korist, je bilo doslej v ptujskem okraju dokazano z mnogimi primeri zakonitih ukrepov zoper gospodarske saboterje in špekulante, ki so uporabljali pravico zasebne lastnine v škodo ljudski skupnosti.

Splošno je znano, da je odkup žitaric v ptujskem okraju dobro potekel. Poedinci iz Šalovca pa se niso hoteli pridružiti večini kmetov v ptujskem okraju, temveč manjšini saboterjev, da bi špekulirali s pridelki.

Lah Jakob in Kolarič Anton iz Šalovca sta uporabljala pravico zasebne lastnine v družbeno škodo, 324.057 din neplačane davka za leto 1948 in neplačane akontacije za prvo polletje 1949, dolg 915 kg pšenice in 570 kg rži, 1522 kg govejega mesa in nad 2000 litrov mleka, so dokazi družbene škode iz zasebne lastnine Lah Jakoba. Tak odnos napram planskim nalogam ne kaže znakov volje Lah Jakoba, da bi s svojim gospodarstvom koristil razvoju socializma, zato je bilo nujno, da je Lah Jakobu zakonito odvzet gospodarski položaj na 41,30 ha zemlje. Glede odnosa samega, ki ga je imel Lah Jakob do planskega gospodarstva, ni težko trditi, da je Lah Jakob podoben saboterjem in špekulantom, za katere predvidevajo ljudski zakoni osebno kazen. Zato ni čudno, da je okrajno sodišče v Ptujju izreklo obsodbo o

poljedelskih strojev, živinoreje, gozdarstva, vrtnarstva in gojitve vrbe spada med prve prednosti, ki so pripomogle k temu, da je dobila razstava vzgleden izgled in obseg. V ostalem pa je obseg razstave, njen razpored močno prirojen obsegu petletnega plana za ptujski okraj.

Vsi razstavljeni predmeti prikazujejo predmete potreb delovnega ljudstva v proizvodnem odnosu in v privatnem življenju. Surovine razstavljenih predmetov so domačega izvora, kakor, se razume, tudi izdelki. Kvaliteta izdelkov prikazuje stopnjo iznajdljivosti poedinih delovnih kolektivov in posameznih proizvajalcev-obrtnikov. Vsi predmeti so precizno izdelani in na nobenem ni opaziti težko prizadevanj za material, v kolikor je tega mogoče uporabljati izven okvira glavnih potreb industrializacije in elektrifikacije naše države. Pripravljalnemu odboru za izvedbo razstave ni uspelo zainteresirati še večjega števila razstavljalcev, čeprav razstavlja nad 80 razstavljalcev iz vseh treh gospodarskih sektorjev lokalne obrti in industrije, zraven tega pa še posebej večje število državnih in zadružnih posestev in ustanov, ki so bile v stanju tekom časa opraviti nešteto nalog, niso pa pri tem mislile na to, da bo treba vsa dela, napore in uspehe ter vzgledne ljudi prikazati tisočglavi množici delovnih ljudi iz področja okraja, republike in celo sosednjih republik. V večini razstavnih prostorov so razstavljeni predmeti, ni pa razviden pri večjem delu razstavljalcev odnos do okrajnega petletnega plana in stopnje izvršitve istega, niti ni prikazana produkcijska pot razstavljenega predmeta. Podjetja in ustanove so se lahko odločile, katere predmete bodo razstavile, niso se pa mogla očitno odločiti, katere osebe iz kolektiva bi morale prikazati množici kot vzgledne borce za izvedbo petletke in osebe, ki so imele za kvaliteto izdelavo razstavljenih predmetov največ zasluga. Tako bi bila razstava obenem slikovita manifestacija borcev za gospodarsko osamosvojitve Jugoslavije in dokaz njihovih praktičnih naporov in uspehov.

Vse, kar je videlo ljudstvo na razstavi v Ptujju, je le dokaz resnice delovnega poleta in samozvesti jugoslovanskih delovnih ljudi, na katerih se razbijajo laži, ki prihajajo po radiu ali po ustni propagandi čez meje s ciljem, da bi zavrla polet v Jugoslaviji in oslabili povezanost delavcev in kmetov ter delovnih inteligentov z državnim in partijskim vodstvom, na čelu s tov. Titom.

IZ NALOG IN PRISTOJNOSTI LJUDSKIH ODBOROV

Sakušak, oktobra 1949.

Vsakoletna skrb za gorivo v šoli, postaja NM in v stanovanju učiteljskega ter organov NM v Juršincih, kakor v stanovanjih delavcev, ki nimajo svojih gozdov, sili tudi letos okoliške krajevne odbore k reševanju problemov preskrbe z drvmi iz lokalnih virov. Mnogi lastniki gozdov bi se že morali tekom dosedanjih let po osvoboditvi sprijazniti z mislijo, da so nam otroci največja dragocenost in da je treba skrbeti za udobje šoloobveznih otrok pozimi.

Praktično pa izgleda, da čakajo lastniki gozdov vsako leto do časa, ko pritisne mraz, ko otroci nekaj časa prezebajo, ko pritisne krajevni ljudski odbor s pomočjo nadrejenih organov, da dobi šola kurivo.

Krajevni ljudski odbor v Sakušaku se je med drugim že septembra lotil vprašanja prispevka goriva v šoli v Juršincih in NM za to zimo. Na odborovi seji je predsednik KLO, Gačnik Stefan, ob reševanju tega vprašanja kot posebne točke dnevnega reda poudaril, da je plan za lokalne potrebe drv že razbit in sporočen lastnikom gozdov na področju KLO Sakušak ter je obenem ugotovil, da kmetje drv še niso oddali. Seji je prisostvoval tudi šolski upravitelj tov. Deriani, ki je navzočemu odboru posebej pojasnil pomen oddaje drv za učilnice, da ne bi otroci brez potrebe zmrzovali. Odborniki so sklenili, da se ponovno predpiše oddaja drv za lokalne potrebe domačim gozdnim posestnikom in sicer večjim po dva pram, manjšim pa po 1 pram drv.

Čas prvega predpisa je minil brez uspeha. Krajevni ljudski odbor nikakor ni uveljavil svoje avtoritete, ni raziskal vzrokov, zakaj ni bil plan oddaje drv izveden, temveč je kratkoma zaradi mirne rešitve vprašanja pristal na to, da še enkrat izda odločbo, da zopet čaka, da čakajo otroci v mrzlih učilnicah, kdaj si bodo poedinci vzeli toliko časa, da bodo poslali za otroke v šolo nekoliko drv.

Nedvomno to ni odprt problem samo v Sakušaku, zato bodo morali krajevni ljudski odbori določiti dan oddaje drv brez nadaljnega odlašanja, da bodo šoloobvezni otroci zavarovani pred kvarnimi posledicami sedenja v nezakurjenih prostorih.

Mihovci, oktobra 1949

Med kmeti na področju KLO Cirkovci se pojavi nerazpoloženje v slučajih, ko večji del vasi izpolni svoje obveze, medtem ko iz ene ali druge akcije izostanejo poedinci, ki poskušajo srečo, da bi se izognili predvsem težjim nalogam.

Sodelovanje pri izvajanju gozdnega plana z vpregu so sprejeli nekateri kmetje s težavo, ker niso bili vajeni odhajati s doma z vpregu za

Tekmovanju po Sirotanovičevem zgledu so se pridružili tudi delavci „Gradisa“ v Strnišču

Tehnično posvetovanje o novem načinu dela je v gradbenem kolektivu »Gradisa« v Strnišču rodilo sadove. Na srednjem delu hale A elektralizirali, kjer so nam Madžari ustavili dostavo načrtov in s tem mislili, da ne bomo mogli gradbeni dela uspešno dovršiti, so naši delavci v znak protesta proti izvajanju nesocialistične protijugoslovanske gonje napovedali tekmovalstvo. Po predhodnem tekmovalstvu tesarjev in železokrivcev, ki so pripravili delovna mesta betonierjem, je betonierska brigada na tem delu hale tekmovala dne 13. okt. 1949 in s tem zaključila prvi del tekmovalstva.

Brigada je štela 35 tovarišev, ki so v nepolnih petih urah zabetonirali 180,5 m³ železobetona in pri tem delu povprečno dosegli normo 270,61%. V prvotni obvezi se je ista brigada obvezala, da bo to delo izvršila v desetih urah.

Tekmovanje brigade je pričelo ob sedmih zjutraj. Pred pričetkom je brigadir-udarnik Cirkvenič Jože takole povedal svojim tovarišem: »Tovariši, danes tekmujejo na istem delu hale, za katerega nam Madžari niso poslali načrtov, misleč, da ga ne bomo mogli dovršiti. Kakor vidite, se delo tudi na tem delu hale že v polnem jeku razvija. Ta korak v naši gradnji je ponovni dokaz, da ne potrebujemo odpovedane pomoči od članic Informbiroja. Pokažimo danes svoje zmoglosti in prednost Titu in Partiji!« Z navdušenjem je brigada pristopila k delu. V začetku dela se je pokazala kot najboljša skupina delovodje Lampič Staneta. Prva je izpolnila nalogo. Ko je opravila delo, je priskočila na pomoč ostalim tovarišem. Najbolj so se v tej grupi odlikovali brigadir Ovcia Janez in betonierji Sever Matija, Stifter Marjia in Fridrih Janko. Videc uspehe prve grupe, je tudi Kokoška skupina bolj živo prišla za delo. Kubič je letel za kubitom v veliko brezno opaža piramidalni temeljev. Mašinst betonerske mešalca tovariš Mesarič Simon je pospeševal tempo dela. Pri mešalcu je vzpodbujal tovariše, ki so polnili in odvažali beton k hitrejšemu delu.

Tekmovanje se je približevalo h koncu. Poslednji temelj je bil zabetoniran. Sektorski vodja tovariš Ing. Podlesnik

Branko je napovedal rezultate zmagovalne brigade: »270,61% je bila dosežena norma, dosedaj najboljši rezultat betonierske brigade v Strnišču. Efekt novega načina dela je popoln.« Predsednik sindikalne podružnice tovariš Bajt Stane je izročil zmagovalni brigadi prehodno sindikalno zastavico najboljši brigade. Ker so na sektorju elektralizacije dosedaj po novem načinu pokazali največ uspehov, dobi sektor od strani sindikalne podružnice tudi prehodno sektorsko zastavo. Navdušeni brigadirji so izjavili, da bodo na tem sektorju še tekmovali in dosegli še boljše rezultate.

Ko je udarnik Cirkvenič sprejemal zastavo, je dejal: »Tovariši, to je šele začetek. Gradisovci bomo še pokazali, kako se z delom odgovarja klevetnikom!«

Kako bo urejen odkup žit v gospodarskem letu 1950-51

Zvezna vlada je pravkar izdala uredbo o odkupu žita v gospodarskem letu 1950-51. Kakor doslej, tako bo tudi v tem letu ob ezni odkup žitaric. Pridelovalci so dolžni po setvenem planu posejati določene površine z žitom in tako zagotoviti zadostno proizvodnjo da bodo izpolnili svoje obveznosti do države glede žita v skladu s predpisi uredbe Kmetije in kmečke obdelovalne zadruge so dolžni prodati državi določeno količino žita in sicer pšenico, rž, soržico, pir, oves in koruzo. Razen kmetov in zadrug morajo prodati državi žito tudi nekmetje, ki imajo zemljo posejano z žitom ter tiste osebe, ki so vzlele ali dale zemljo v zakup ali v najem na polovico.

Pooblaščenim odkupnim podjetjem se mora obvezno prodati tudi celotna mlinskih merica, mlinska merica manipulativni mlinski presežki, merica robčka in debelega koruznega zdroba ter žitaric, ki jih dobivajo traktorske postaje in postaje za čiščenje semena kot nadomestilo za svoje delovne usluge. Rav tako morajo prodati kmečke obdelovalne zadruge vse količine (merice), ki jih dobijo kot nadomestilo za storitve, storitve kmetom (nezadružnikom).

Odkup žita se bo vršil po določenih državnih (zveznih) cenah Kmetijskim

Kateg	Obseg obdel. zem.	Norma
I. Od 2 do 3 ha	do 450 kg na 1 ha	
II. Od 3 do 5 ha	do 850 kg na 1 ha	
III. Od 5 do 8 ha	od 100 do 1100 kg na 1 ha	
IV. Od 8 do 10 ha	od 150 do 1250 kg na 1 ha	
V. Od 10 do 15 ha	od 200 do 1400 kg na 1 ha	
VI. Od 15 do 20 ha	od 250 do 1550 kg na 1 ha	
VII. Od 20 in več ha	od 300 do 1700 kg na 1 ha	

Podrobnost o odkupu žita bodo vlade ljudskih republik določile s posebnimi odredbami.

V obdelovalno površino štejejo njive, vrtovi in vrtni, sadovnjaki, vinogradi in travniki. Za obdelovalno površino se bodo štela tudi tista zemljišča, ki so bila prei njiv, ki pa jih je lastnik iz špekulativnih nagibov ali drugih neupravičenih razlogov prenehal obdelovati. Zemljišča, posejena ali posajena z industrijskim rastlinami in sočivjem (zelenjavo), glede katerih se je kmet pogodil z državo zaradi odkupa, se bodo upštevala pri določanju kategorije v katero spada kmetijsko gospodarstvo, vendar pa se ne bodo računala k obdelovalni površini. Na podlagi katere bo določena obvezna oddaja žita. Vlada ljudske republike lahko odredi, da se vinogradi v posameznih vinogradniških in sadjarskih rajonih upštevali pri določanju kategorije, pač pa se ne vračunajo med obdelovalno površino, na podlagi katere se določi obvezna oddaja žita.

Če bi toča, suša, požar ali podobno uničilo žito, lahko zvezni minister za državne nabave po izvršeni cenitvi donosa zniža v prizadetih krajih količino obvezne oddaje.

Krajevni ljudski odbor bo v sporazumu s kmetijskimi organi vodil od setve do dozorišča žita evidenco o resnično posejanih površinah na svojem območju o stanju posevkov in drugih podatkih, važnih za izpolnitev plana kmetijske proizvodnje.

Obveznosti kmečkih obdelovalnih zadrug
Količino obvezne oddaje žita obdelovalne zadruge se določi v proizvodnem

več dni ali celo tednov, vendar so se ob resnosti planskega gospodarstva tudi temu pozivu odzvali.

Peršuh Franc iz Mihovcev št. 14, ki poseduje 17,8 ha zemlje, in Goljat Marija iz Mihovcev št. 36, ki poseduje 20 ha zemlje, se prevozne akcije nista udeležila. Peršuh Franc bi moral dati v akcijo enega konja, voz in opremo, drugega konja pa Goljat Marija. Prevoziti bi morala 50 pram lesa v korist gozdne uprave v Konjicah. Obvezi se nista odzvala. Izgovarjala sta se, da nimata človeka, ki bi ga poslala s konji na vožnjo.

Redne pritožbe zoper obvezo nista vložila. Njun odnos do plana v gozdarstvu je vsekakor moral vplivati tudi na druge kmete, ker se vsi smatrajo enako obvezani napram izvedbi nalog. Izvršni odbor OLO je moral zoper njiju podvzeti ukrep, ki je dokaz zavednim kmetom, da pri planskih nalogah ni izjem in da ljudska

Po predaji zastav je brigadirje nagovoril tovariš Geč Jakob. Pozdravil jih je v imenu Republiškega odbora gradbenih delavcev, jim čestital k doseženim uspehom in med drugim dejal: »Prav pričan sem, da je ta polet vzpodbuda za nadaljnji razvoj novega načina dela na vsem gradilišču. Ravno v tem vašem delu se je odražala predanost Partiji in Titu, a ta predanost je istočasno krepil odgovor Informbirojskim državam, ki so mislile, da bo s svojo sabotažo in nelojalno politiko zavrla naš delovni polet.«

Rezultati tega prvega večjega tekmovalstva na Strnišču so veliki. Na vseh ostalih sektorjih gradnje tovarne se delavci pripravljajo, da z novim načinom dela tekmujejo in pokažejo klevetnikom, kako se gradi pri nas socializem. US

gospodarstvom in zadrugam se bodo poleg kupne cene izdajali tudi boni za nakup industrijskih izdelkov po nižjih enotnih cenah do višine, določene s posebnim predpisom.

Kmetijska gospodarstva lahko s presežki žita, ki jim ostanejo po obvezni oddaji, svobodno razpolagajo v okviru obstoječih predpisov Kmetijskega gospodarstva ki imajo manj kot 2 ha obdelovalne zemlje, so oproščena obvezne oddaje žita.

Vladi ljudskih republik bodo v okviru državnega plana izdale plan odkupa ter ga razdelile na oblasti. Oblasti pa bodo svoje plane nadalje porazdelile na okraje.

Določanje obvezne oddaje

Krajevni ljudski odbor bo pred setvijo naložil vsakemu kmetijskemu gospodarstvu razen gospodarstev pod 2 ha količino in vrsto žita, ki jo mora kmetijsko gospodarstvo prodati potem, ko dozori žito letnika 1949-50. Količina žita, ki jo bo moral kmet prodati državi, se določa po kategoriji, v katero spada kmetijsko gospodarstvo in glede na določeno normo o obvezni oddaji žita na 1 hektar obdelovalne zemlje, in sicer:

Kateg	Obseg obdel. zem.	Norma
I. Od 2 do 3 ha	do 450 kg na 1 ha	
II. Od 3 do 5 ha	do 850 kg na 1 ha	
III. Od 5 do 8 ha	od 100 do 1100 kg na 1 ha	
IV. Od 8 do 10 ha	od 150 do 1250 kg na 1 ha	
V. Od 10 do 15 ha	od 200 do 1400 kg na 1 ha	
VI. Od 15 do 20 ha	od 250 do 1550 kg na 1 ha	
VII. Od 20 in več ha	od 300 do 1700 kg na 1 ha	

(gospodarskem) planu zadruge. Razen tega prevzame kmečka obdelovalna zadruge obveznosti tistih kmetov, ki vstopijo v zadruge to ugotovitvi njih obveznosti oddaje.

Plan proizvodnje in tržnih presežkov kmetijskih pridelkov kakor tudi količine obvezne oddaje ekonomij kmetijskih zadrug se določa tako, kakor za kmečke obdelovalne zadruge.

Kazenske odredbe

V kolikor dejanje nima znakov drugega kaznivga dejanja, bodo kaznovani z denarno kaznijo 50.000 din ali s prisilnim delom do treh mesecev in odvzemom predmetov prekrška vsi tisti, ki so dolžni državi prodati žito, če bi se po setvenem planu ne posejati določene površine z žitom, b) brez upravičenega razloga ne izpolnili obvezne oddaje določene količine in v določenem roku, c) dajali netočne podatke, ki so važni pri določanju obvezne oddaje. Denarna kazn. 10.000 din je določena za vse tiste odgovorne uslužbence okrajnih poverjeništev za državne nabave oziroma uslužbence krajevnih ljudskih odborov kakor tudi za voditelje podjetij, ki ne bi a) zaradi malomarnega dela izdali ukrepov da bodo pravočasno določene obveznosti posameznih gospodarstev, b) pravočasno dali poročila ali pa dali netočna poročila, c) na predpisani način vodili evidenco o obveznostih in odkupljenih ter oddanih količinah, d) po veljavnih predpisih razpolagali z odkupljenim žitom in e) sprejeli pritožbe in jih ne dostavili v rešitev okrajnemu ljudskemu odboru.

Za Rdeči križ

Na sedmini za pokojno Pal Katarino iz Barislave št. 14, je bilo zbranih 412 dinarjev za potrebe Rdečega križa v ptujskem okraju.

S tem so delovni ljudje iz Barislave dokazali, da razumejo vlogo organizacije Rdečega križa in da so v pooblastitvi spomina na pokojno Katarino zbral prispevek, ki bo v korist družbenim potrebam.

Z. H.